PARLAMENT EUROPEJSKI

2004 *2009*

Komisja Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych

2007/2145(INI)

12.9.2008

PROJEKT SPRAWOZDANIA

w sprawie sytuacji w zakresie praw podstawowych w Unii Europejskiej
w latach 2004-2007
(2007/2145(INI))

Komisja Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych

Sprawozdawca: Giusto Catania

PR_INI

SPIS TREŚCI

Strona

PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO 3

PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

w sprawie sytuacji w zakresie praw podstawowych w Unii Europejskiej w latach 2004-2007
(2007/2145(INI))

Parlament Europejski,

- uwzględniając Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej Kartą) z dnia 7 grudnia 2000 r., przyjętą w dniu 12 grudnia 2007 r.,

- uwzględniając cele polegające na uczynieniu Unii obszarem wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości oraz wdrożeniu zasad wolności demokracji, przestrzeganiu praw podstawowych i państwa prawa, o których mowa w art. 6 i 7 Traktatu o Unii Europejskiej (UE),

- uwzględniając innowacje, na które rządy państw członkowskich wyraziły zgodę w dniu 13 grudnia 2007 r. podpisując Traktat lizboński i wśród których w pierwszym rzędzie figuruje nadanie Karcie prawnie wiążącego charakteru i zobowiązanie do przystąpienia do europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności,

- uwzględniając dyrektywę 2000/43/WE z dnia 29 czerwca 2000 r. wprowadzającą w życie zasadę równego traktowania osób bez względu na pochodzenie rasowe lub etniczne[1] oraz dyrektywę 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r. ustanawiającą ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy[2],

- uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 168/2007 z dnia 15 lutego 2007 r. ustanawiające Agencję Praw Podstawowych Unii Europejskiej[3] (zwaną dalej Agencją),

- uwzględniając sprawozdania Agencji, Europejskiego Centrum Monitoringu Rasizmu i Ksenofobii oraz sprawozdania zainteresowanych organizacji pozarządowych (NGO),

- uwzględniając orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka,

- uwzględniając roczne sprawozdania w sprawie sytuacji w zakresie praw podstawowych w Unii Europejskiej, sporządzone przez grupę niezależnych ekspertów Unii Europejskiej,

- uwzględniając sprawozdania organów Rady Europy, a w szczególności sprawozdania w sprawie sytuacji praw człowiek Zgromadzenia Parlamentarnego oraz Komisarza Praw Człowieka,

- uwzględniając rezolucje Parlamentu Europejskiego w zakresie praw podstawowych i praw człowieka,

- uwzględniając szereg posiedzeń publicznych i wymian poglądów zorganizowanych w ramach przygotowań do niniejszej rezolucji przez Komisję Wolności Obywatelskich,

[1] Dz.U. L 180 z 19.07.00, s. 22.
[2] Dz.U. L 303 z 2.12.2000, s. 16.
[3] Dz.U. L 53 z 22.2.2007, s. 1.

Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych, a w szczególności w dniu 8 października 2007 r. z sędziami trybunałów konstytucyjnych i sądów najwyższych oraz w dniu 19 maja 2008 r. z Komisarzem Praw Człowieka Rady Europy,

- uwzględniając art. 45 Regulaminu,

- uwzględniając sprawozdanie Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych oraz opinię Komisji Prawnej (A6-0000/2008),

A. mając na uwadze, że art. 6 traktatu UE ustanawia, że Unia Europejska opiera się na wartościach i poszanowaniu praw podstawowych zagwarantowanych przez europejską Konwencję o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności oraz wartości wynikających z tradycji konstytucyjnych wspólnych dla państw członkowskich,

B. mając na uwadze, że Parlament Europejski jako bezpośrednio wybrany przedstawiciel obywateli Unii wierzy, że ponosi wybitną odpowiedzialność za wdrożenie tych zasad, w szczególności z uwagi na fakt, że przy obecnym stanie traktatów prawo do indywidualnego złożenia skargi przed wspólnotowymi organami sądowymi pozostaje bardzo ograniczone,

C. mając na uwadze, że ustanowienie procedury kontroli zgodności wniosków legislacyjnych z Kartą jest jedną z niezbędnych konsekwencji wynikających z jej przyjęcia w dniu 7 grudnia 2000 r., co Komisja uznała przyjmując w 2001 r. przepisy w tej dziedzinie i o czym przypomniał Parlament przyjmując rezolucję z dnia 15 marca 2007 r. w sprawie przestrzegania Karty we wnioskach legislacyjnych Komisji: metodologia ścisłej i systematycznej kontroli,

D. mając na uwadze, że Traktat lizboński poddany ratyfikacji wyraźnie odwołuje się do Karty i nadaje jej taką samą wartość prawną, jaką posiadają traktaty,

E. mając na uwadze, że w przypadku włączenia Karty do prawa pierwotnego Unii określone w niej prawa nabyłyby wiążącej mocy poprzez wdrożenie za pomocą prawa wtórnego,

F. mając na uwadze, że Karta, niezależnie od statusu prawnego, stała się z biegiem lat źródłem inspiracji dla orzecznictwa europejskich organów sądowniczych, takich jak Sąd I Instancji i Trybunał Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich, Europejski Trybunał Praw Człowieka oraz wiele trybunałów konstytucyjnych,

G. mając na uwadze, że prawdziwa „kultura praw podstawowych” w Unii wymaga rozwinięcia globalnego systemu kontroli nad tymi prawami, obejmującego Radę i decyzje podejmowane w ramach współpracy międzyrządowej, ponieważ ochrona praw podstawowych nie polega tylko na formalnym przestrzeganiu przepisów, lecz również na ich aktywnym promowaniu oraz na interweniowaniu w przypadku ich łamania lub podejmowania niezadowalających środków przez państwa członkowskie,

Wprowadzenie

1. uważa, że skuteczna ochrona praw podstawowych i ich promowanie jest podstawą demokracji w Europie i warunkiem o zasadniczym znaczeniu dla konsolidacji europejskiego obszaru wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości;

2. ubolewa nad faktem, że państwa członkowskie nadal uchylają się od kontroli na szczeblu europejskim ich własnej polityki i praktyki w zakresie praw człowieka, i próbują ograniczyć ochronę tych praw do ram czysto wewnętrznych, co przynosi szkodę aktywnej roli obrońcy praw człowieka, jaką odgrywa Unia Europejska na świecie i prowadzi do zachwiania wiarygodności zewnętrznej polityki UE w zakresie obrony praw podstawowych;

3. przypomina, że zgodnie z art. 6 ust. 2 traktatu UE, celem Trybunału Sprawiedliwości jest czuwanie nad przestrzeganiem praw podstawowych wynikających z tradycji konstytucyjnych wspólnych dla państw członkowskich oraz europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, lecz również innych aktów prawa międzynarodowego;

4. podkreśla, że skoro wspólne dla państw członkowskich tradycje konstytucyjne mogą być wykorzystywane jako źródło inspiracji przez Trybunał Sprawiedliwości przy opracowywaniu orzecznictwa w zakresie praw podstawowych, państwa członkowskie nie mogą wysuwać argumentu, że Karta zapewniłaby poziom ochrony niektórych praw niższy, niż gwarancje, jakie daje ich własna konstytucja, aby zmniejszyć poziom ochrony tych ostatnich;

5. wyraża zadowolenie z art. 53 Karty, który umożliwia Trybunałowi Sprawiedliwości pogłębienie orzecznictwa w zakresie praw podstawowych nadając im podstawę prawną, co ma zasadnicze znaczenie w perspektywie rozwoju prawa europejskiego;

Zalecenia ogólne

6. uważa, że realizacja praw podstawowych powinno być celem wszystkich europejskich strategii politycznych; uważa, że w tym celu instytucje Unii Europejskiej powinny je aktywnie promować i chronić, a także uwzględniać je w pełni przy opracowywaniu i przyjmowaniu przepisów prawnych;

7. wyraża zadowolenie z utworzenia Agencji, która stanowi pierwszy krok do uznania wniosków Parlamentu Europejskiego o ustanowienie zintegrowanych ram prawnych i instytucyjnych, aby skutecznie stosować Kartę i zapewnić zgodność z systemem ustanowionym przez Konwencję ochrony praw człowieka i podstawowych wolności; przypomina jednak, że całościowy raport roczny w sprawie praw człowieka sporządzony przez Sieć Niezależnych Ekspertów Unii Europejskiej ds. Praw Podstawowych, opublikowany w 2005 r., rozpatrzył stosowanie wszystkich praw uznanych przez Kartę w każdym państwie członkowskim i w związku z tym wyraża zaniepokojenie faktem, że ograniczony mandat Agencji i rozwiązanie sieci może wykluczyć z zakresu systematycznych badań cały szereg ważnych dziedzin polityki w zakresie praw człowieka w Europie, w szczególności politykę antyterrorystyczną, złe traktowanie

i stosowanie siły przez policję, prawo do sprawiedliwego procesu sądowego, przemoc wobec kobiet i handel ludźmi;

8. podkreśla, w odniesieniu do ograniczonego mandatu Agencji, że nie można sztucznie dzielić kwestii dotyczących praw człowieka na zakres pierwszego, drugiego lub trzeciego filaru, zgodnie z wyborem państw członkowskich dotyczącym określenia zakresów kompetencji Unii Europejskiej, ponieważ stanowią one niepodzielną całość i są współzależne; uważa, że konieczne jest, aby Komisja i Rada, we współpracy z Agencją, wyrobiły sobie najpierw ogólną wizję problemów w zakresie praw człowieka w państwach członkowskich, wykraczając poza ściśle europejskie ramy i nie ograniczając się do bieżących tematów Unii Europejskiej, ani do specyficznych aktów prawnych czy instrumentów politycznych, wskazując powracające i bieżące problemu w zakresie praw człowieka w państwach członkowskich i uwzględniając wszystkie mechanizmy istniejące na płaszczyźnie międzynarodowej i europejskiej;

9. zwraca się do Komisji i Rady o wykorzystywanie informacji dostępnych dzięki monitorowaniu prowadzonemu w Unii Europejskiej przez Agencję, Radę Europy, organy kontroli Narodów Zjednoczonych, krajowe instytuty praw człowieka i organizacje pozarządowe oraz o przełożenie ich na działania naprawcze lub na zapobiegawcze ramy prawne;

10. zastrzega sobie monitorowanie prac Agencji w Unii Europejskiej oraz rozpatrywanie kwestii praw człowieka niepodlegających uprawnieniom Agencji i zwraca się do Komisji o dokonanie tego samego, zgodnie z jej rolą strażniczki traktatów;

11. zwraca się do Rady o włączenie do przyszłych rocznych sprawozdań w sprawie praw człowieka na świecie zarówno analizy sytuacji na świecie, jak i w każdym państwie członkowskim; uważa, że taka wspólna analiza uwydatniłaby takie same zaangażowanie Unii na rzecz ochrony praw człowieka zarówno w obrębie swoich granic, jak i poza nimi, tak, aby uniknąć różnych podejść (podwójnych standardów) w zależności od przypadków;

12. zwraca się do państw członkowskich o podjęcie środków w celu nadania krajowym instytutom praw człowieka, ustanowionym w ramach „zasad paryskich" Narodów Zjednoczonych, statusu niezależnego wobec władzy wykonawczej oraz przyznania im wystarczających środków finansowych, w szczególności mając na uwadze fakt, że jedną z funkcji tych organów jest dokonywanie przeglądu polityki w zakresie praw człowieka w celu zapobiegania uchybieniom oraz proponowania ulepszeń, pamiętając przy tym, że skuteczność mierzy się przede wszystkim zapobieganiem, a nie tylko rozwiązywaniem problemów;

13. nalega, aby Rada przekształciła grupę roboczą ad hoc ds. praw podstawowych i obywatelstwa w stałą grupę roboczą prowadzącą prace równolegle z Grupą Roboczą ds. Praw Człowieka (COHOM), i nalega, aby Komisja powierzyła jednemu komisarzowi teki praw człowieka i wolności podstawowych;

14. przypomina zasadnicze znaczenie, jakie z politycznego punktu widzenia ma włączenie pojęcia promowania praw podstawowych do celów, jakie należy osiągnąć przy upraszczaniu i reorganizacji wspólnotowego dorobku prawnego; zwraca się o załączanie

ocen wpływu na przestrzeganie praw podstawowych do każdej nowej strategii politycznej, wniosku legislacyjnego i programu, oraz o to, aby ocena ta stanowiła integralną część uzasadnienia wniosku;

15. zwraca się do prezydencji Rady o zorganizowanie forum organizacji pozarządowych zajmujących się prawami człowieka, tak, aby społeczeństwo obywatelskie i instytucje europejskie mogły prowadzić dogłębne dyskusje na tematy praw człowieka w państwach członkowskich; podkreśla, że forum to powinno być otwarte na możliwie jak najszersze uczestnictwo;

Współpraca z Radą Europy oraz innymi instytucjami i organizacjami międzynarodowymi zajmującymi się ochroną praw podstawowych

16. wyraża zadowolenie z perspektywy przystąpienia Unii do europejskiej Konwencji praw człowieka, nawet jeżeli przystąpienie to nie przyniesie zasadniczych zmian, ponieważ kiedy przed Trybunałem Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich przywoływane są kwestie praw i wolności zapisanych w europejskiej Konwencji praw człowieka, jest ona traktowana (już) jako część porządku prawnego Unii[1];

17. przypomina istotną rolę instytucji i mechanizmów kontroli Rady Europy w zakresie praw człowieka oraz jej różnych konwencji; usilnie nalega, aby instytucje UE i Agencja oparły się na tym doświadczeniu i uwzględniły te mechanizmy w celu włączenia ich do sieciowych procedur pracy oraz aby wykorzystały standardy opracowane przez Radę Europy, a także inne namacalne wyniki jej prac; zachęca do wykorzystania całego potencjału Protokołu ustaleń między Radą Europy a Unią Europejską;

18. wzywa do nasilenia współpracy między poszczególnymi instytucjami i organizacjami zajmującymi się ochroną praw podstawowych, zarówno na szczeblu europejskim, jak i międzynarodowym;

19. ponownie podkreśla, że dla wiarygodności Unii Europejskiej na świecie ważne jest, aby nie stosowała ona „podwójnych standardów" w polityce zagranicznej i wewnętrznej;

20. uważa, że nawet jeżeli Unia Europejska jako taka nie jest stroną konwencji lub innych międzynarodowych aktów prawnych w zakresie ochrony praw podstawowych, do których przystąpiły wszystkie państwa członkowskie, to zobowiązuje to Unię do przestrzegania tych przepisów i, w stosownym przypadku, zaleceń kierowanych przez utworzone przez nie organy, jeżeli prawo Unii nie gwarantuje równorzędnej lub wyższej ochrony; pragnie, aby Trybunał Sprawiedliwości przyjął takie podejście w swoim orzecznictwie;

21. zaleca Unii Europejskiej zawarcie porozumień o współpracy z instytucjami i organizacjami międzynarodowymi zajmującymi się ochroną praw podstawowych, a w szczególności z Biurem Wysokiego Komisarza ONZ ds. Praw Człowieka oraz innymi organami tej organizacji odgrywającymi rolę w tej dziedzinie, oraz z Biurem

[1] Rada Unii Europejskiej - Unia Europejska: „Jedna ambicja dla kontynentu europejskiego", sprawozdanie Jean´a-Claude´a Junckera z dnia 11 kwietnia 2006 r, s. 4

Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka i Wysoki Komisarz OBWE ds. Mniejszości Narodowych;

Prawa człowieka i bezpieczeństwo

22. podkreśla potrzebę ocenienia i pełnego przestrzegania praw podstawowych i wolności indywidualnych w miarę rozszerzania się uprawnień Unii; uważa w związku z tym, że oba cele przestrzegania praw podstawowych i zapewnienia zbiorowego bezpieczeństwa są ze sobą zgodne oraz że odpowiednia polityka może uniknąć represyjnego podejścia zagrażającego wolnościom indywidualnym;

23. usilnie przypomina, że każda zatrzymana osoba ma prawo do korzystania ze wszystkich gwarancji sprawiedliwego procesu oraz, jeżeli zajdzie taka potrzeba, z pomocy przedstawicielstwa dyplomatycznego kraju, którego jest obywatelem i usług niezależnego tłumacza ustnego;

24. wyraża zaniepokojenie faktem, że międzynarodowa współpraca w ramach zwalczania terroryzmu wielokrotnie doprowadziła do zmniejszenia poziomu ochrony praw człowieka i podstawowych wolności oraz uważa, że UE powinna działać z większą stanowczością na szczeblu międzynarodowym, aby promować prawdziwą strategię opartą na pełnym przestrzeganiu międzynarodowych standardów i zobowiązań w zakresie praw człowieka; uważa, że strategia taka powinna uwzględniać potrzebę skutecznej kontroli sądowej nad służbami wywiadowczymi, aby uniknąć wykorzystywania informacji uzyskanych za pomocą tortur, złego traktowania lub w innych warunkach niezgodnych z międzynarodowymi zasadami w zakresie praw człowieka jako środków dowodowych w ramach postępowań sądowych, w tym w fazie dochodzeń i śledztw;

25. zwraca się usilnie do instytucji UE i państw członkowskich o wdrożenie zaleceń zawartych w rezolucji z dnia 14 lutego 2007 r. w sprawie zbadania sprawy rzekomego wykorzystania krajów europejskich przez CIA (Central Intelligence Agency - amerykańska Centralna Agencja Wywiadowcza) do transportu i nielegalnego przetrzymywania więźniów[1], których celem jest wyjaśnienie roli państw członkowskich w nielegalnej praktyce wydawania osób w trybie nadzwyczajnym;

Dyskryminacja

Uwagi ogólne

26. podkreśla różnicę między ochroną mniejszości a polityką antydyskryminacyjną; uważa, że równe szanse są podstawowym prawem wszystkich osób, a nie przywilejem i nie tylko obywateli jednego państwa członkowskiego; uważa w związku z tym, że należy zwalczać wszystkie formy dyskryminacji z taką samą siłą;

[1] Dz.U. C 287 E z 29.11.2007, s. 309.

27. zwraca się do państw członkowskich i Komisji o pełne zastosowanie się do zaleceń Agencji zawartych w rozdziale 7 pierwszego sprawozdania rocznego[1];

28. z niepokojem zauważa niezadowalającą sytuację dotyczącą wdrożenia polityki antydyskryminacyjnej i popiera w tym zakresie ocenę zawartą w sprawozdaniu rocznym Agencji; nalega, aby państwa członkowskie, które do chwili obecnej jeszcze tego nie uczyniły, urzeczywistniły tę politykę, a w szczególności dyrektywę 2000/43/WE oraz dyrektywę 2000/78/WE i przypomina, że dyrektywy te ustanawiają minimalne standardy, w związku z czym powinny być podstawą dla budowy wszechstronnej polityki antydyskryminacyjnej;

29. zwraca się do państw członkowskich, które jeszcze tego nie uczyniły, o ratyfikację protokołu nr 12[2] do europejskiej Konwencji praw człowieka, ponieważ ustanawia on ogólny zakaz wszelkiej dyskryminacji i gwarantuje, że nikt nie będzie dyskryminowany z jakiegokolwiek powodu przez żaden organ publiczny; taki przepis na razie nie istnieje w obowiązujących aktach prawnych zarówno Unii Europejskiej, jak i Rady Europy;

30. wzywa Komisję do kontynuacji prac nad wnioskiem w sprawie pakietu legislacyjnego zawierającego między innymi odkładaną do tej pory propozycję rozszerzenia zasięgu dyrektywy 2000/43/WE na wszystkie inne formy dyskryminacji, wdrażając w ten sposób art. 21 Karty, który daje szersze pole manewru niż art. 13 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, ponieważ wymienia dodatkowe przypadki dyskryminacji - kolor skóry, pochodzenie społeczne, cechy genetyczne, język, przekonania polityczne lub inne, przynależność do mniejszości, posiadany majątek lub stan urodzenia; ponownie podkreśla, że skutkiem preferencyjnego traktowania niektórych rodzajów dyskryminacji na płaszczyźnie legislacyjnej jest ustanowienie pewnej hierarchii różnych rodzajów dyskryminacji, co nie powinno mieć miejsca;

31. wzywa Komisję do zaangażowania Agencji we wspólnotowy proces legislacyjny w zakresie antydyskryminacji, aby umożliwić jej odegranie ważnej roli poprzez dostarczenie regularnego źródła bieżących i specjalistycznych informacji, właściwych dla zredagowania dodatkowych przepisów prawnych i zwracając się o jej opinię już w fazie przygotowawczej sporządzania projektów aktów prawnych;

32. wzywa Radę do uczynienia wszystkiego, co leży w jej mocy, aby osiągnąć porozumienie w sprawie wniosku Komisji dotyczącego decyzji ramowej Rady w sprawie zwalczania na mocy przepisów prawa karnego pewnych form i przejawów rasizmu i ksenofobii[3], przypomina swoją opinię z dnia 14 listopada 2007 r.[4], przychylną wnioskowi; zwraca się do Komisji o przedstawienie, po konsultacji z Agencją, wniosku w sprawie podobnego aktu legislacyjnego mającego na celu zwalczanie homofobii;

33. wyraża zaniepokojenie niskim poziomem znajomości przepisów antydyskryminacyjnych w państwach członkowskich oraz zwraca się do Komisji i państw członkowskich

[1] Roczne sprawozdanie 2008 Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej opublikowane w dniu 24 czerwca 2008 r.
[2] Protokół nr 12 do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności podpisany w dniu 4 listopada 2000 r.
[3] (11522/2007 - C6-0246/2007 - 2001/0270(CNS))
[4] A6-0444/2007

o podwojenie starań mających na celu podniesienie tego poziomu wiedzy; jednocześnie podkreśla, że przepisy są skuteczne jedynie wtedy, gdy obywatele mają łatwy dostęp do organów sprawiedliwości, ponieważ system ochrony przewidziany w dyrektywach antydyskryminacyjnych jest uzależniony od inicjatywy podejmowanej przez ofiary;

34. uważa, że oprócz narzędzi prawnych i możliwości złożenia skargi zwalczanie dyskryminacji musi opierać się na edukacji, promowaniu najlepszych wzorców i kampaniach informacyjnych skierowanych do szerokich warstw ludności oraz obszarów i sektorów, w których dochodzi do dyskryminacji; zwraca się do krajowych i lokalnych organów publicznych, aby przy podejmowaniu akcji edukacyjnych lub promujących politykę antydyskryminacyjną wykorzystywały narzędzia edukacyjne opracowane przez Agencję i Radę Europy;

35. podkreśla, że koncepcja działania pozytywnego, która jest uznaniem faktu, że w niektórych przypadkach skuteczne działanie w celu zwalczania dyskryminacji wymaga aktywnej interwencji ze strony organów władzy w celu przywrócenia poważnie zachwianej równowagi, nie może ograniczać się do koncepcji parytetu; podkreśla, że takie działania mogą w praktyce przyjąć bardzo zróżnicowane formy, takie jak zagwarantowanie przeprowadzania rozmów kwalifikacyjnych, pierwszeństwo w dostępie do szkoleń prowadzących do zdobycia zatrudnienia w dziedzinie, w której pewne społeczności są niedostatecznie reprezentowane, priorytetowe informowanie o ofertach pracy dla niektórych społeczności oraz uwzględnienie doświadczenia zawodowego, a nie tylko kwalifikacji;

36. uważa, że ważne jest gromadzenie danych na temat sytuacji mniejszości i grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji, co zostało podkreślone w kolejnych sprawozdaniach Europejskiego Centrum Monitoringu Rasizmu i Ksenofobii oraz Agencji; wzywa państwa członkowskie do udostępnienia opinii publicznej szczegółowych statystyk dotyczących przestępstw na tle rasowym oraz do przeprowadzenia badań na temat przestępczości i/lub ofiar przestępstw, umożliwiających zgromadzenie wymiernych i porównywalnych danych dotyczących ofiar takich przestępstw;

Mniejszości

37. zauważa, że w wyniku ostatnich rozszerzeń w UE przybyło prawie sto mniejszościowych grup ludności, których liczba wynosiła około 50 w Europie piętnastki i podkreśla, że ze względu na niewielki odsetek imigrantów, uchodźców i cudzoziemców z krajów trzecich oraz na obecność rdzennych mniejszości („tradycyjnych”), bardziej widoczną w państwach członkowskich Europy środkowej i wschodniej, polityka w dziedzinie migracji i integracji została oddzielona od polityki w zakresie mniejszości;

38. podkreśla, że nie istnieje wspólne kryterium odnośnie do praw mniejszości krajowych w polityce wspólnotowej, ani też wspólna unijna definicja przynależności do danej mniejszości krajowej; zaleca ustanowienie takiej definicji na szczeblu europejskim na podstawie zalecenia 1201 Rady Europy (1998):

39. uważa, że sytuacja w Unii Europejskiej bezpaństwowców zamieszkujących na stałe w państwach członkowskich jest wyjątkowa, ponieważ niektóre państwa członkowskie

narzucają im wymagania nieuzasadnione lub niezupełnie konieczne, co stanowi dyskryminację w stosunku do obywateli grup większościowych; zwraca się w związku z tym do wszystkich państw członkowskich, których to dotyczy, o ratyfikację konwencji Narodów Zjednoczonych dotyczącej statusu bezpaństwowców oraz ograniczenia bezpaństwowości (1954, 1961); zwraca się do państw członkowskich, które zdobyły lub odzyskały suwerenność w latach 90, o potraktowanie wszystkich osób zamieszkujących na ich terytorium przed zdobyciem lub odzyskaniem suwerenności w taki sam sposób, jak grupy większościowe i wzywa je do systematycznego znajdowania sprawiedliwych, opartych na zaleceniach organizacji międzynarodowych rozwiązań problemów napotykanych przez wszystkie osoby będące ofiarami praktyk dyskryminacyjnych;

Romowie

40. uważa, ze społeczność romska potrzebuje szczególnej ochrony, ponieważ po rozszerzeniu Unii stała się ona jedną z najliczniejszych mniejszości w UE; podkreśla, że społeczność ta była w przeszłości spychana na margines i utrudniano jej rozwijanie się w pewnych kluczowych dziedzinach ze względu na problemy związane z dyskryminacją i wyłączeniem społecznym, które uległy nasileniu;

41. uważa, że wyłączenie społeczne i dyskryminacja społeczności Romów jest faktem stwierdzonym, pomimo instrumentów prawnych, politycznych i finansowych wprowadzonych na szczeblu europejskim w celu zwalczania tych zjawisk; stwierdza, że nieuporządkowane i nieskoordynowane starania Unii i państw członkowskich do chwili obecnej nie przyniosły strukturalnej i trwałej poprawy sytuacji Romów, w szczególności w dziedzinach o kluczowym znaczeniu, takich jak dostęp do edukacji, mieszkań i zatrudnienia, co zostało publicznie uznane jako porażka;

42. wyraża ubolewanie z powodu braku globalnej, zintegrowanej polityki unijnej ukierunkowanej specjalnie na dyskryminację wobec Romów, mającej na celu stawienie czoła priorytetowym napotykanym przez nich problemom, określonym w pewnej liczbie mechanizmów kontroli nad przestrzeganiem praw człowieka, w tym w ocenie przedakcesyjnej przeprowadzanej przez Komisję Europejską, w wyrokach Europejskiego Trybunału Praw Człowieka oraz sprawozdaniach Agencji; stwierdza, że do wspólnej odpowiedzialności Unii należy znalezienie rozwiązań tych problemów, które stanowią jedną z najbardziej rozległych i złożonych kwestii w zakresie praw człowieka, i że powinna ona do tego dążyć z determinacją;

43. podkreśla konieczność globalnego podejścia do niedyskryminacji, opartego na prawach człowieka i odzwierciedlającego europejski wymiar dyskryminacji wobec Romów; uważa, że ramowa strategia Unii mająca na celu włączenie społeczne Romów powinna być skupiać się na następujących problemach:

- segregacja Romów przy dostępie do mieszkań, ich wykluczenie z zatrudnienia i szkolnictwa publicznego,
- częste odmawianie przez organy publiczne przysługujących im praw oraz niewystarczająca liczba ich przedstawicieli w życiu publicznym,
- zdecydowanie niewystarczające gwarancje dotyczące dyskryminacji na tle rasowym na szczeblu lokalnym i niewystarczająca liczba odpowiednich programów

integracyjnych; dyskryminacja w zakresie opieki zdrowotnej, w tym przymusowa sterylizacja oraz brak odpowiednich informacji na temat planowania rodziny i dostępu do antykoncepcji,

- dyskryminacja ze strony policji, w szczególności (zamierzone) przypadki strzelanin, pożarów, pobić i innych form przemocy, które nie są poddawane bezstronnym dochodzeniom ani ścigane; tworzenie profili rasowych - między innymi pobieranie odcisków palców i inne formy odnotowywania przez policję - oraz szerokie dyskrecjonalne uprawnienia policji, które prowadzą do nadużyć bez skutków dyscyplinarnych; nieistniejące programy szkoleniowe i uświadamiające dotyczące niedyskryminacji przez policję;

Równość szans

44. wzywa państwa członkowskie do ściślejszego przestrzegania, ochrony i wdrażania praw wymienionych w Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet i zwraca się do państw członkowskich, których to dotyczy o wycofanie swoich zastrzeżeń i ratyfikację Protokołu dodatkowego do tej konwencji[1],

45. wzywa do zwrócenia szczególnej uwagi na sytuację kobiet należących do mniejszości etnicznych i imigrantek, ponieważ ich marginalizację pogłębia wielopłaszczyznowa dyskryminacja – zarówno z zewnątrz, jak i wewnątrz społeczności, w których żyją; zaleca przyjęcie krajowych zintegrowanych planów działania, aby skutecznie stawić czoła wielopłaszczyznowej dyskryminacji, szczególnie w przypadku, gdy różne organy zajmują się problemami dyskryminacji w danym państwie;

46. podkreśla, że przemoc, jakiej ofiarami są kobiety ze względu płeć, w szczególności przemoc domowa, powinna zostać uznana i zwalczana na szczeblu europejskim i krajowym, ponieważ chodzi tu o rozpowszechnione i często bagatelizowane łamanie praw kobiet oraz zwraca się w związku z tym do państw członkowskich o podjęcie odpowiednich i skutecznych środków mających na celu zagwarantowanie kobietom życia bez jakiejkolwiek przemocy, należycie uwzględniających Deklarację o eliminacji przemocy wobec kobiet[2]; wzywa Komisję do przedstawienia wniosku legislacyjnego mającego na celu zwalczanie przemocy wobec kobiet i ochronę jej ofiar;

47. podkreśla potrzebę podniesienia świadomości społecznej na temat prawa do zdrowia seksualnego i w zakresie rozrodczości oraz wzywa państwa członkowskie do wprowadzenia odpowiedniego wychowania seksualnego, udzielania informacji, poufnego doradztwa oraz do ułatwienia dostępu do metod antykoncepcyjnych w celu zapobiegania wszelkim niepożądanym ciążom oraz nielegalnym i ryzykownym zabiegom usuwania ciąży;

48. podkreśla, że mimo postępów w zakresie zatrudnienia kobiet i pomimo ich wysokiego wykształcenia, nadal pobierają one niższe niż mężczyźni wynagrodzenia za taką samą

[1] Protokół fakultatywny do Konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet (1999) przyjęty w dniu 15 października 1999 r.
[2] Deklaracja Narodów Zjednoczonych o eliminacji przemocy wobec kobiet przyjęta w dniu 20 grudnia 1993 r.

pracę i zajmują mniej stanowisk, na których podejmowane są decyzje oraz są podejrzliwie traktowane przez pracodawców ze względu na ciążę i macierzyństwo;

49. zwraca się do państw członkowskich i partnerów społecznych o podjęcie niezbędnych środków w celu zwalczania molestowania seksualnego i nękania psychicznego w miejscu pracy;

50. podkreśla konieczność wspierania kobiet w ich karierze zawodowej; nalega, aby Komisja i państwa członkowskie promowały zarówno wspólny urlop wychowawczy, jak i urlop ojcowski oraz równomiernie rozłożyły koszty świadczeń związanych z urlopem macierzyńskim i wychowawczym, tak aby kobiety przestały być droższą siłą roboczą niż mężczyźni;

51. zwraca się do państw członkowskich o zwalczanie, wspólnie z partnerami społecznymi, dyskryminacji kobiet ciężarnych na rynku pracy i do podjęcia niezbędnych środków, aby zapewnić matkom wysoki poziom ochrony; zwraca się do Komisji o dokonanie dokładniejszej oceny zgodności przepisów krajowych w tej dziedzinie z prawem wspólnotowym oraz, jeżeli zajdzie taka potrzeba, o przedstawienie odpowiedniego wniosku w sprawie przeglądu przepisów wspólnotowych;

52. zwraca uwagę na dużą liczbę partnerów (w większości kobiet) pracowników pracujących na własny rachunek (głównie w rolnictwie), których status prawny jest niepewny w wielu państwach członkowskich, co może być powodem szczególnych problemów finansowych i prawnych w związku z dostępem do urlopu macierzyńskiego lub chorobowego, nabywaniem praw do emerytury i dostępem do zabezpieczenia społecznego, podobnie jak w przypadku rozwodu;

53. podkreśla znaczenie, jakie ma fakt, aby obywatele krajów trzecich, wkraczający na obszar Unii Europejskiej byli świadomi istniejących praw i konwencji społecznych w zakresie równouprawnienia płci w przyjmujących ich krajach, tak, aby uniknąć sytuacji, w których dochodzi do dyskryminacji ze względu na brak znajomości kontekstu prawnego i społecznego;

54. zwraca się do państw członkowskich o odrzucanie argumentów kulturowych i opartych na tradycjach lub religii w celu uzasadnienia jakiejkolwiek formy przemocy wobec kobiet lub o odrzucanie strategii politycznych mogących przynieść zagrożenie dla życia kobiet;

Orientacja seksualna

55. uważa, że dyskryminacyjne uwagi kierowane pod adresem homoseksualistów przez kierownictwo polityczne i religijne wzniecają nienawiść i przemoc, oraz zwraca się do odpowiednich organów kierowniczych o potępienia takiej postawy;

56. z zadowoleniem przyjmuje publikację pierwszego sprawozdania tematycznego Agencji, sporządzonego na wniosek Parlamentu i dotyczącego homofobii i dyskryminacji ze względu na orientację seksualną w państwach członkowskich;

57. przypomina wszystkim państwom członkowskim, że zgodnie z orzecznictwem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka prawo do wolności gromadzenia się można

wykonywać nawet, jeżeli opinie osób korzystających z tego prawa nie są zgodne z opinią większości i w związku z tym dyskryminacyjny zakaz organizowania pochodów, podobnie jak wszelkie naruszenia obowiązku zapewnienia odpowiedniej ochrony uczestniczącym w nich osobom, są sprzeczne z zasadami gwarantowanymi przez Europejski Trybunał Praw Człowieka;

58. nalega, aby Komisja przedstawiła wniosek w celu zapewnienia stosowania przez państwa członkowskie zasady wzajemnego uznawania par homoseksualnych, niezależnie od tego, czy są one małżeństwem czy pozostają w zarejestrowanym związku partnerskim, w szczególności przy wykonywaniu przez nie prawa do swobodnego przemieszczania się, wynikającego z przepisów UE.

59. zwraca się do Komisji o rozpoczęcie badania w sprawie sytuacji transseksualistów w państwach członkowskich oraz w krajach kandydujących, w szczególności w odniesieniu do zagrożenia związanego z molestowaniem i przemocą;

Ksenofobia

60. nalega, aby Rada i Komisja, a także rządy państw członkowskich na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym skoordynowały środki mające na celu zwalczanie antysemityzmu oraz ataków na grupy mniejszościowe, w tym na Romów oraz obywateli krajów trzecich w państwach członkowskich, tak aby przestrzegać zasad tolerancji i niedyskryminacji oraz promować integrację społeczną, gospodarczą i polityczną;

61. nalega, aby państwa członkowskie z determinacją ścigały wszelkie przejawy nienawiści wyrażane w medialnych programach rasistowskich oraz artykułach propagujących nietolerancyjne poglądy, w postaci przestępstw powodowanych nienawiścią wobec Romów, imigrantów, cudzoziemców i innych grup mniejszościowych, lub przez grupy muzyczne i podczas koncertów neonazistowskich, które często mogą odbywać się w miejscach publicznych bez żadnych konsekwencji;

Osoby starsze i niepełnosprawne

62. zwraca się do partnerów społecznych o dokonanie starań mających na celu zniesienie dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność lub wiek i zdecydowaną poprawę dostępu osób starszych i niepełnosprawnych do rynku pracy i programów szkolenia;

63. uważa, że ważne jest zapewnienie wszystkim tym, którzy potrzebują opieki geriatrycznej lub związanej z chorobą lub inwalidztwem, dostępu do opieki lekarskiej i zabiegów wysokiej jakości;

Siły zbrojne

64. przypomina, że prawa podstawowe nie kończą się przed bramą koszar i że mają pełne zastosowanie również do obywateli w mundurze, to znaczy do personelu sił zbrojnych;

65. zaleca wszystkim państwom członkowskim Unii, aby zagwarantowały personelowi wojskowemu prawo do tworzenia, wstępowania i aktywnego uczestniczenia

w stowarzyszeniach zawodowych oraz prawo do negocjacji zbiorowych w celu obrony ich interesów społecznych;

66. wzywa państwa członkowskie do przyznania personelowi wojskowemu w czynnej służbie prawa do kandydowania w wyborach i wstępowania do demokratycznych partii politycznych;

67. zaleca państwom członkowskim utworzenie niezależnej instytucji cywilnej w rodzaju rzecznika praw obywatelskich, której głównym zadaniem będzie zapewnienie przestrzegania podstawowych praw w siłach zbrojnych;

Imigranci i uchodźcy

Dostęp do ochrony

68. jest zaszokowany tragicznym losem osób umierających podejmując próbę przedostania się na terytorium UE, ponieważ praktycznie nie istnieją legalne drogi migracji do Unii z krajów trzecich, czego skutkiem jest przejmowanie emigrantów przez paserów lub przemytników i/lub narażanie życia aby dostać się do Europy, przez co każdego roku giną tysiące osób;

69. wzywa Komisję i państwa członkowskie do ustanowienia realistycznych strategii politycznych w zakresie imigracji w perspektywie długoterminowej oraz bardziej elastycznych zasad dla osób ubiegających się o azyl, zamiast koncentrować wysiłki na zapobieganiu nielegalnej imigracji, stosując coraz więcej środków kontroli na granicach, które to środki nie obejmują mechanizmów koniecznych do zidentyfikowania osób potencjalnie ubiegających się o azyl na granicach Europy, co prowadzi do łamania zasady nieodsyłania zapisanej w Konwencji z 1951 r. dotyczącej statusu uchodźcy;

70. wzywa Radę do sprecyzowania roli Europejskiej Agencji Zarządzania Współpracą Operacyjną na Zewnętrznych Granicach państw członkowskich Unii Europejskiej (FRONTEX) i państw członkowskich, ponieważ brakuje jasności i przejrzystości dotyczącej zakresu funkcji koordynacji przez FRONTEX i sposobu prowadzenia działań, aby zapewnić, że kontrole na granicach charakteryzują się poszanowaniem praw człowieka; uważa, że należy pilnie zmienić uprawnienia FRONTEXU, aby włączyć w nie ratownictwo morskie;

71. zwraca się do Rady i Komisji o uprawnienie FRONTEXU do podejmowania współpracy strukturalnej z agencją i Wysokim Komisarzem ds. uchodźców ONZ (UNHCR) dla ułatwienia operacji w zakresie ochrony praw człowieka;

72. niepokoi się, że tendencja coraz większego oddalania kontroli granicznych od granic geograficznych UE utrudnia kontrolę sytuacji, gdy osoby ubiegające się o status uchodźcy oraz osoby wymagające ochrony międzynarodowej wchodzą w kontakt z władzami kraju trzeciego;

73. wzywa do ujednolicenia na poziomie europejskim kryteriów, według których przyznaje się status uchodźcy, aby wyrównać poziom przyznawania tego statusu w państwach

członkowskich; stwierdza, ze bieżący system tworzy "loterię azylową" o czym świadczą bardzo różne poziomy przyznawania statusu uchodźcy w porównywalnych grupach osób ubiegających się o azyl w poszczególnych państwach członkowskich; podkreśla że kryteria te powinny respektować wysokie standardy a nie minimalne, ponieważ zdolność do przyjęcia i ochrony osób ubiegających się o azyl charakteryzuje nasze społeczeństwa europejskie;

Dostosowanie systemu dublińskiego

74. wyraża zaniepokojenie praktykami stosowanymi przez wiele państw członkowskich, które poprzez ograniczanie procedury stosowanej do "dublińskich przeniesionych" odrzucają wnioski azylowe złożone pod nieobecność ubiegających się o azyl lub anulują wnioski z powodu nieobecności osób ubiegających się o azyl, co potencjalnie pozbawia wiele osób możliwości otrzymania uzasadnienia ich wniosku lub nawet złożenia odwołania;

75. wyraża ubolewanie z powodu regularnego zatrzymywania przez niektóre państwa członkowskie osób ubiegających się o azyl i oczekujących na przeniesienie do państwa odpowiedzialnego za rozpatrzenie ich wniosku; uważa, że osoby te nie powinny podlegać zatrzymaniom;

Przyjęcie

76. wzywa wszystkie państwa członkowskie do stosowania przepisów dyrektywy w sprawie przyjmowania uchodźców również w odniesieniu do "dublińskich przeniesionych" oraz do włączenia do nich stref, które są z nich wykluczone, takich jak ośrodki zatrzymania i strefy tranzytu; nalega na fakt, że odpowiednie warunki przyjęcia mają zasadnicze znaczenie dla funkcjonowania sprawiedliwej i skutecznej procedury azylowej oraz że przyjęcie powinno gwarantować dobrobyt i godność każdej osoby;

77. zwraca się do państw członkowskich o zorganizowanie przyjęcia uchodźców gwarantującego odpowiedni poziom życia z punktu widzenia zdrowia i utrzymania wszystkich osób ubiegających się o azyl;

78. zwraca się do Komisji o dalsze skrupulatne ocenianie transpozycji dyrektywy w sprawie przyjmowania uchodźców, aby brak jej transpozycji lub częściowa transpozycja nie prowadziły w wielu państwach członkowskich do praktyk poniżej minimalnych standardów nałożonych przez dyrektywę;

79. przypomina, że imigranci, którzy nie składają wniosku o azyl również muszą zostać przyjęci w odpowiednich i dostosowanych strukturach, gdzie dzięki pomocy tłumaczy i specjalnie przeszkolonych mediatorów kulturowych, mogliby poznać swoje prawa i możliwości wynikające z prawa państwa przyjmującego, prawa wspólnotowego oraz konwencji międzynarodowych; podkreśla, że struktury przyjmujące nie mogą być ośrodkami zatrzymania;

80. wzywa do zwrócenia szczególnej uwagi na sytuację uchodźców ubiegających się o azyl i imigrantów, którzy są dziećmi oraz dzieci rodziców ubiegających się o azyl, uchodźców lub nielegalnych imigrantów, dla zagwarantowania, że każde dziecko może w pełni korzystać ze swoich praw określonych w konwencji praw dziecka ONZ, w tym prawa do niedyskryminowania, uwzględniając przede wszystkim interes dziecka we wszystkich podejmowanych działaniach; potępia rozwój w niektórych państwach członkowskich podwójnego systemu nauczania, opieki i pomocy odrębnego dla dzieci ich obywateli i dzieci osób nie będących obywatelami; potępia sytuacje, w których przepisy odnoszące się do imigracji są nadrzędne wobec przepisów mających na celu ochronę dziecka;

81. wzywa do zwrócenia szczególnej uwagi na nieletnich bez opieki oraz oddzielonych od rodziców przybywających na terytorium Unii w drodze nielegalnej imigracji oraz podkreśla, że państwa członkowskie są zobowiązane do zapewnienia im pomocy i specjalnej ochrony; wzywa wszystkie władze lokalne, regionalne i krajowe oraz instytucje europejskie do wzmożonej współpracy, aby chronić te dzieci przed wszelkimi formami przemocy i wykorzystywania, do natychmiastowego wyznaczania opiekuna, do zapewnienia pomocy prawnej tym dzieciom, do poszukiwania ich rodzin oraz do poprawy warunków, w jakich są przyjmowane poprzez właściwe zakwaterowanie, ułatwiony dostęp do służby zdrowia, edukacji i szkoleń, w szczególności w zakresie nauki języka urzędowego państwa przyjmującego, szkoleń zawodowych i pełnej integracji w systemie szkolnictwa;

82. przypomina, że zatrzymanie administracyjne dzieci nie powinno istnieć oraz że dzieci, którym towarzyszy rodzina nie powinny być zatrzymywane, chyba że w wyjątkowych okolicznościach na możliwie najkrótszy czas i jedynie, jeżeli takie zatrzymanie leży w interesie dziecka, zgodnie z art. 3 i 37 lit b konwencji praw dziecka ONZ;

Integracja

83. zwraca się o lepsze koordynowanie krajowych polityk integracji osób pochodzących z krajów trzecich oraz inicjatyw europejskich w tym zakresie; podkreśla, że wspólne zasady podstawowe w ramach spójnych ram europejskich w tym zakresie powinny gwarantować, że polityka integracji obejmuje politykę walki z dyskryminacją, a także wykracza poza nią i obejmuje dziedziny, takie jak zatrudnienie i edukacja;

84. nawołuje do opracowania programów integracji mających na celu uniknięcie potencjalnych napięć pomiędzy migrantami wewnątrzwspólnotowymi i społecznościami autochtonicznymi w kontekście zjawiska imigracji w następstwie rozszerzeń;

85. uważa, że najpilniejszą potrzebą mniejszości pochodzących z imigracji jest jak najszybsze zintegrowanie się ze społeczeństwem kraju, w jakim się osiedliły przy jednoczesnym zapewnieniu, że przebiega to w duchu wzajemności; uważa, że równie istotne jest, by uznać prawo każdej osoby, która urodziła się i mieszka w danym państwie członkowskim dostępu do praw cywilnych związanych z obywatelstwem, nawet w przypadku, gdy ta osoba nie może lub nie chce być naturalizowana;

86. niepokoi się faktem, że brak skutecznej polityki integracyjnej powoduje wykluczenie setek tysięcy osób nie będących obywatelami i bezpaństwowców z życia zawodowego, społecznego i politycznego;

Powrót

87. wyraża poważne zaniepokojenie coraz bardziej niestabilną sytuacją osób ubiegających się o azyl, których wnioski zostały odrzucone w Europie z powodu nieskuteczności administracyjnej, przedłużającymi się procedurami azylowymi, przedwczesnymi powrotami lub powrotami do krajów niebezpiecznych, częstym stosowaniem zatrzymania przed powrotem, nieodpowiednio przeprowadzonymi powrotami najbardziej wrażliwych osób, wstrzymywaniem pomocy społecznej celem wymuszenia powrotu oraz niewłaściwymi procedurami powrotu;

88. nalega na fakt, że ludzie mogą być odsyłani do krajów pochodzenia jedynie po sprawiedliwym i całościowym zbadaniu ich wniosków; uważa, że jeżeli powrót jest niemożliwy lub niehumanitarny z powodu krytycznej sytuacji w zakresie praw człowieka w kraju pochodzenia, osoby te powinny otrzymać pozwolenie na pobyt umożliwiające im pozostanie w kraju zamieszkania;

89. podkreśla, że w gestii państw członkowskich leży kontrolowanie warunków, w jakich żyją i integrują się osoby odesłane do kraju pochodzenia oraz podjęcie wszelkich środków celem zapewnienia tym osobom odpowiedniej pomocy; uważa, że tym bardziej pilne jest wprowadzenie systemu nadzoru nad sytuacją imigrantów, którzy zostali odesłani do kraju tranzytu;

Zatrzymanie i porozumienia o readmisji

90. wyraża zaniepokojenie faktem, że od wielu lat liczba ośrodków zatrzymania dla cudzoziemców zwiększyła się w państwach członkowskich i na ich granicach; zwraca się, w oparciu o liczne raporty, w tym sprawozdania delegacji Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych donoszące o częstym łamaniu praw człowieka, o podjęcie następujących działań:

    - zapewnienie dostępu organizacji pozarządowych specjalizujących się w prawach podstawowych imigrantów i osób ubiegających się o azyl, tak aby ich obecność w ośrodkach zatrzymania była zapisana w prawie, a nie tylko była uzależniona od dobrej woli;

    - ustanowienie niezależnego organu kontroli na szczeblu europejskim odpowiedzialnego za nadzór nad ośrodkami zatrzymania w zakresie praw człowieka;

    - zwrócenie się do Agencji o opracowanie rocznego sprawozdania analizującego sytuację osób przebywających w ośrodkach zatrzymania, podlegających państwom członkowskim, w obrębie ich granic i poza nimi oraz przedstawienie go Parlamentowi Europejskiemu;

91. wyraża zaniepokojenie faktem, że od roku 2002 w większości umów bilateralnych zawartych miedzy UE a krajami trzecimi, w tym umów handlowych włącza się klauzule dotyczące readmisji, co prowadzi do rosnącej eksternalizacji polityki imigracyjnej Unii Europejskiej, charakteryzującej się niewystarczającą kontrolą Parlamentu, tak na szczeblu europejskim, jaki i krajowym; zwraca się w związku z tym do Komisji i Rady o zaniechanie tych praktyk oraz w przypadku włączenia tych klauzul, o uwzględnienie

Parlamentu Europejskiego we wstępnej fazę negocjacji w sprawie tego typu porozumień oraz o regularne przedstawianie sprawozdań dla Parlamentu w sprawie liczby osób wydalonych z UE w oparciu o te klauzule;

Wolność słowa

92. staje w obronie wolności słowa jako wartości podstawowej UE; uważa, że powinna ona być realizowana w ramach przepisów prawa, współistnieć z osobistą odpowiedzialnością oraz opierać się na poszanowaniu prawa i wrażliwości drugiej osoby; uważa, że równowaga między tymi wymogami powinna nieustannie stanowić przedmiot debaty w UE;

93. wyraża zadowolenie z ogólnie zadowalającej sytuacji wolności prasy w państwach członkowskich, ponieważ 25 spośród nich fuguje w pierwszej pięćdziesiątce "Klasyfikacji wolności prasy na świecie za rok 2007" opracowanej przez Reporterów bez Granic, a Bułgaria i Polska zajmują odpowiednio 51 i 56 miejsce;

94. zwraca się do państw członkowskich, które w ostatnich latach wykorzystały swoje instytucje sądowe do łamania prawa dziennikarzy do nieujawniania źródeł, o poprawę ich przepisów i praktyk, tak by były zgodne z orzeczeniem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 27 marca 19996 r,. oraz zaleceniem komitetu ministrów Rady[1], ponieważ łamanie tego prawa stanowi dzisiaj największe zagrożenie dla wolności słowa dziennikarzy w UE i nie odnotowano znaczącej poprawy sytuacji w ostatnich latach;

95. uważa, że wolność słowa i niezależność prasy stanowią prawa powszechne, które nie mogą być naruszane przez jakakolwiek osobę czy grupę, która czuje się atakowana tym, co zostało powiedziane; podkreśla jednocześnie, że należy zagwarantować sądowe domaganie się prawa do odszkodowania w przypadku nieprawdziwych wiadomości lub pomówień, które byłoby zgodne z istniejącymi przepisami;

96. uważa, że wolność prasy powinna być realizowana w granicach prawa, ale jednocześnie wyraża zaniepokojenie faktem, że w wielu państwach członkowskich tendencja do unikania w debacie publicznej niektórych tematów prowadzi do pewnej formy nieoficjalnej cenzury lub autocenzury w mediach;

Prawa dziecka

Przemoc, ubóstwo i praca

97. potępia wszelkie formy przemocy wobec dzieci oraz nalega przede wszystkim na konieczność zwalczania najbardziej rozpowszechnionych form przemocy w państwach członkowskich, takich jak: przemoc seksualna, przemoc w rodzinie, kary cielesne w szkołach oraz wszelkie formy nadużyć w instytucjach; domaga się ustanowienia pewnych, poufnych i dostępnych mechanizmów umożliwiających dzieciom we wszystkich państwach członkowskich doniesienie o przypadkach przemocy oraz by szeroko informowano o tych mechanizmach;

[1] (zalecenie R (2000 7)

98. zwraca się do państw członkowskich o wprowadzenie w życie drastycznych kroków mających na celu zakazanie wszelkich form wykorzystywania dzieci, w tym wykorzystywania w formie prostytucji, przemytu narkotyków, kradzieży, żebractwa i wszelkich innych form wykorzystywania;

99. zwraca się do trzynastu państw członkowskich nie posiadających przepisów w tym zakresie, o wprowadzenie całkowitego zakazu kar cielesnych, zgodnie z badaniem ONZ z 2006 r. na temat przemocy wobec dzieci, które to są najbardziej rozpowszechnioną formą przemocy wobec dzieci;

100. kładzie nacisk na konieczność zagwarantowania, że wszystkie strategie polityczne na szczeblu UE i krajowym uwzględniają wyeliminowanie wszelkich form pracy dzieci; uważa, że całodniowa edukacja jest najlepszym środkiem, by rozwiązać ten problem, z jednej strony, aby zapobiec tego typu nadużyciom, z drugiej zaś, aby przerwać zaklęty krąg analfabetyzmu i ubóstwa;

101. zauważa, że w niektórych państwach członkowskich tysiące dzieci jest zatrudnianych w najgorszych formach pracy w rejonach miejskich i wiejskich oraz wzywa w związku z tym państwa członkowskie do zajęcia się tym problemem poprzez ścisłe stosowanie obowiązujących przepisów krajowych oraz organizowanie krajowych kampanii edukacyjnych kierowanych do rodziców i dzieci;

102. przypomina, że około 20% dzieci w UE żyje poniżej progu ubóstwa oraz że najbardziej narażone pochodzą z rodzin niepełnych i/lub gdy rodzice urodzili się za granicą; nalega w związku z tym na fakt, że należy przyjąć odpowiednie środki pomocy koncentrujące się na potrzebach dzieci, w tym środki wsparcia dla rodzin oraz wzywa państwa członkowskie, w szczególności te, w których stopa ubóstwa jest najwyższa, do przyjęcia ambitnych i dających się zrealizować celów, aby zmniejszyć ubóstwo wśród dzieci;

103. wzywa Komisję do podjęcia próby włączenia różnych strategii w zakresie ubóstwa dzieci, bezrobocia wśród młodzieży i społecznej integracji mniejszości, do wszystkich strategii rozwoju, w tym do strategicznych dokumentów w sprawie zmniejszenia ubóstwa oraz programów indykatywnych;

Dyskryminacja

104. zwraca się do Komisji i państw członkowskich o zwrócenie szczególnej uwagi na wszelkie typy dyskryminacji dotykającej dzieci, które często przybierają różne formy i szczególnie dotykają dzieci ulicy należące do mniejszości etnicznych i grup imigrantów oraz dzieci niepełnosprawne oraz prowadzą do braku dostępu do edukacji i służby zdrowia;

105. domaga się, by dzieci romskie, w szczególności -choć nie tylko- w państwach członkowskich, gdzie Romowie stanowią znaczące mniejszości etniczne- były objęte specjalnymi środkami mającymi na celu położenie kresu dyskryminacji, segregacji, wykluczeniu społecznemu i szkolnemu, których często padają ofiarą; domaga się w szczególności, by państwa członkowskie podjęły wysiłki na rzecz ograniczenia nadmiernej całkowicie nieuzasadnionej populacji dzieci romskich w ośrodkach dla niepełnosprawnych umysłowo, zorganizowały kampanie informacyjne dotyczące

uczęszczania do szkoły i zwalczały zjawisko pozbawiania dzieci romskich dowodu tożsamości;

106. wywiera nacisk na państwa członkowskie, by zniosły wszelkie ograniczenia prawa rodziców do kontaktowania się ze swoimi dziećmi, wynikające z różnych narodowości, w szczególności w zakresie używania języka ojczystego, innego niż język urzędowy danego państwa, ponieważ tego typu praktyki mają negatywny wpływ na interes dziecka i są dyskryminujące dla rodziców i dzieci w oparciu o język;

Wymiar sprawiedliwości dla młodzieży

107. uważa, że zatrzymywanie nieletnich przestępców powinno być stosowane jedynie w ostateczności i na jak najkrótszy okres oraz wzywa o wprowadzenie alternatywnych rozwiązań dla więzienia nieletnich; nalega, by zagwarantowano środki resocjalizacji, takie jak działania na rzecz społeczeństwa dla zapewnienia reintegracji społecznej i zawodowej tych osób;

108. zauważa, że w poszczególnych państwach członkowskich wiek odpowiedzialności karnej jest różny i wyraża zaniepokojenie faktem, że w niektórych państwach dzieci regularnie są stawiane przed sadem dla dorosłych, a w innych państwach zamyka się specjalistyczne sądy dla nieletnich; wzywa państwa członkowskie do ujednolicenia ich systemów sądownictwa, tak by żadne dziecko nie było sądzone jako dorosły;

109. zwraca się do wszystkich państw członkowskich o zapewnienie skutecznego i niezależnego reprezentowania dzieci we wszystkich procedurach sądowych lub quasi sądowych, które ich dotyczą oraz o prawne wyznaczenie opiekuna, jeżeli żaden z członków rodziny nie może wystąpić w imieniu dziecka; podkreśla, że wszystkie dzieci, również te, które przebywają w instytucjach podlegających wymiarowi sprawiedliwości, powinny być informowane przez władze o istnieniu mechanizmu wnoszenia skargi;

Pomoc dla dzieci

110. zwraca się do państw członkowskich o działanie w sposób gwarantujący prawo dziecka do posiadania rodziny oraz do znalezienia skutecznych rozwiązań w celu unikania porzucania dzieci; wzywa je do zaniechania polityki wielkich instytucji i do reformowania, rozbudowywania i wzmacniania skutecznych alternatywnych struktur edukacyjnych opierających się na rodzinie i wspólnocie; zwraca się do Komisji o zbadanie i zaproponowanie wspólnej definicji międzynarodowej adopcji oraz polityki UE w tym zakresie;

111. wywiera nacisk na państwa członkowskie, by te podjęły środki konieczne do zapewnienia odpowiedniej jakości struktur przyjęcia dzieci, w tym szkoleń zawodowych, dobrych warunków pracy i godnych wynagrodzeń dla osób zajmujących się dziećmi zawodowo; podkreśla, że takie struktury i ich personel stanowią solidne podstawy przyszłości dzieci i są korzystne dla rodziców, w szczególności tych, którzy ciężko pracują lub rodzin niepełnych oraz że stanowią one również alternatywę dla dzieci, których opieka rodzinna jest nieodpowiednia lub niewystarczająca;

112. zauważa, że dostępność opieki nad małymi dziećmi poprzez instytucje zbiorowe (żłobki, szkoły) stanowi jeden z najlepszych sposobów rozwiązania problemu godzenia życia rodzinnego z zawodowym i zapewnienia w tym wczesnym okresie rozwoju dziecka równych szans i uspołecznienia;

Udział

113. przypomina, że dzieci mają prawo do wyrażania swoich opinii, zgodnie ze swoim wiekiem i stopniem dorosłości oraz że należy zapewnić im możliwość bycia w grupie dzieci lub stowarzyszenia, tak by spotykały inne dzieci i wyrażały swoje opinie w tym kontekście; wzywa w związku z tym państwa członkowskie i władze lokalne do promowania projektów mających na celu umożliwienie dzieciom wyrażania się w ten sposób, w ramach rad lub parlamentów lokalnych dla dzieci, zapewniając jednocześnie zaangażowanie się w nie dzieci najbardziej nieuprzywilejowanych oraz do szerokiego informowania dzieci o tego typu działaniach;

114. wyraża zadowolenie z faktu, że Komisja zainicjowała działanie forum jednoczącego przedstawicieli instytucji europejskich i organizacji krajowych oraz międzynarodowych działających w dziedzinie praw dziecka; uważa, że udział dzieci powinien być jednym z podstawowych celów forum oraz wzywa Komisję do zapewnienia uczestnictwa dzieci na wszystkich etapach działalności forum;

115. uważa za istotne, by informacje dotyczące praw dziecka były dostarczane dzieciom w sposób dostępny i przy użyciu odpowiednich środków; wzywa Komisję do opracowania skutecznych narzędzi komunikacyjnych poprawiających wiedzę dzieci w zakresie ich praw, sytuacji dzieci w państwach członkowskich i działań UE w tym zakresie;

Prawa socjalne

116. uważa, że ubóstwo i wykluczenie społeczne można zwalczyć jedynie poprzez zagwarantowanie praw gospodarczych i socjalnych dla wszystkich; popiera w związku z tym decyzję, by rok 2010 uczynić Europejskim Rokiem walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym; wzywa Komisję i państwa członkowskie do uzgodnienia i realizacji ambitnych celów w tym zakresie;

117. podkreśla fakt, że istnieje zestaw praw podstawowych nierozerwalnych i współzależnych, które muszą być zagwarantowane wszystkim osobom;

118. zwraca się do państw członkowskich, które nie ratyfikowały jeszcze zrewidowanej Europejskiej karty społecznej Rady Europy, do natychmiastowego jej ratyfikowania;

Ubóstwo

119. podkreśla rosnące znaczenie polityk "aktywnej integracji" osób najbardziej oddalonych od rynku pracy;

120. wyraża nadzieję na rzeczywiste włączenie wymiaru społecznego do wszystkich strategii politycznych UE;

121. wyraża poparcie dla modelu rozwoju społecznego i trwałego, który byłby zgodny z podejściem opierającym się na prawach społecznych i którego celem byłaby spójność społeczna;

122. wzywa do wprowadzenia instrumentów na poziomie europejskim mających na celu ustanowienie wysokiej jakości standardów społecznych, dla zapewnienia wszystkim obywatelom dostępu do odpowiedniego poziomu dochodów i do wysokiej klasy usług użyteczności publicznej;

123. uważa, ze powszechny dostęp do usług użyteczności powszechnej stanowi istotne prawo socjalne;

124. przypomina, że walka z ubóstwem powinna przebiegać we współpracy z najbiedniejszymi populacjami, których ten problem dotyczy najbardziej i które mogą świadczyć o konsekwencjach braku dostępu do praw i możliwości zaradzenia temu; wymaga wprowadzenia demokracji uczestniczącej ze szczególnym uwzględnieniem uczestnictwa osób stykających się z ubóstwem, wykluczeniem, dyskryminowaniem i nierównością;

Zdrowie

125. nalega na fakt, że beneficjent usług opieki zdrowotnej i długoterminowego leczenia powinien odgrywać centralną rolę w całym systemie, a jego prawa stanowią priorytet w stosunku do rentowności publicznej służby zdrowia;

126. zauważa, że niektóre państwa członkowskie zwiększają część kosztów leczenia za które płaci pacjent i wzywa w związku z tym, by grupy nieuprzywilejowane nadal miały zagwarantowany bezpłatny dostęp do odpowiednich usług zdrowotnych; nalega na fakt, że powszechne ubezpieczenie powinno opierać się na solidarności i stanowić zabezpieczenie przed ubóstwem i wykluczeniem społecznym z korzyścią w szczególności dla tych, którzy mają niskie dochody i których stan zdrowia wymaga intensywnej, długiej i kosztownej opieki;

127. zwraca się do rządów państw członkowskich o promowanie koordynacji zapobiegawczych programów zdrowotnych kierowanych do różnych grup wiekowych i obejmujących przede wszystkim promocję zdrowia i edukację związaną ze zdrowiem oraz o priorytetowe traktowanie zapobiegania w służbie zdrowia;

Pracownicy

128. nalega na konieczność poprawy przejrzystości rynku pracy, tak by wszelkie typy zatrudnienia (czasowe, stałe, na pełen etat lub na część etatu oraz prace wynagradzane w systemie godzinowym) były deklarowane, godnie wynagradzane i w pełni respektowały prawa pracowników;

129. zwraca się do państw członkowskich i Komisji by przy opracowywaniu nowych wniosków w tym zakresie, uwzględniły konieczność uzupełnienia istniejących praw pracowników nowymi, takimi jak prawo dostępu do szkoleń i uczenia się przez całe życie;

130. przyznaje, że w wielu państwach członkowskich minimalne wynagrodzenie pozostaje bardzo niskie lub poniżej poziomu zapewniającego utrzymanie i wymaga, by opracowano na szczeblu europejskim metodę ustalania minimalnego wynagrodzenia krajowego dla zapewnienia, że wszyscy pracownicy w UE są wynagradzani w sposób zapewniający im możliwość utrzymania się;

131. wzywa państwa członkowskie i kraje kandydujące do ratyfikowania i pełnego stosowania konwencji Międzynarodowej Organizacji Pracy; wzywa Komisję i państwa członkowskie do wsparcia MOP we wzmocnieniu systemu i mechanizmów nadzoru;

132. zachęca przedsiębiorstwa do odpowiedzialnej i wolnej od dyskryminacji polityki zatrudnienia i rozwoju zawodowego w celu zwiększenia zatrudnienia kobiet i osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy;

133. zwraca się do Komisji i państw członkowskich o zaproponowanie strategii, których celem byłoby zapewnienie miejsc pracy wysokiej jakości dla osób, które najbardziej oddaliły się od rynku pracy i o zajęcie się problemem tzw. biednych pracujących; uważa, że takie strategie powinny obejmować kwestie odpowiedniego poziomu wynagrodzenia, odpowiedniej równowagi pomiędzy życiem zawodowym i rodzinnym, wysokiej jakości warunków pracy oraz bezpieczeństwa zatrudnienia;

Nielegalni pracownicy

134. zwraca się do państw członkowskich o ratyfikowanie konwencji ONZ w sprawie praw pracowników imigrantów[1] oraz zwraca uwagę na fakt, że większość pracowników nie posiadających odpowiednich dokumentów imigracyjnych, wykonuje pracę legalną i konieczną dla gospodarek europejskich, jak na przykład: zbiór owoców, budowa i utrzymanie budynków, opieka nad chorymi, osobami starszymi i dziećmi;

135. zwraca się do instytucji europejskich i państw członkowskich o zaprzestanie używania pojęcia "nielegalni imigranci", które to niesie negatywne konotacje i o stosowanie raczej pojęć "pracownik/imigrant o nieuregulowanym statusie lub "nie posiadający dokumentów",

136. powtarza, że prawo pracy służy ochronie pracownika znajdującego się w sytuacji nierówności, co dotyczy pracowników "nie posiadających dokumentów" i wzywa państwa członkowskie do ochrony prawa do zrzeszania się pracowników, w tym pracowników "nie posiadających dokumentów";

[1] Konwencja międzynarodowa w sprawie ochrony praw wszystkich pracowników imigrantów i członków ich rodzin przyjęta na mocy rezolucji 45/158 z dnia 18 grudnia 1990 przez Zgromadzenie Ogólne ONZ

137. zwraca się do Komisji o takie samo priorytetowe i terminowe traktowanie- poprzez rozpatrzenie w jednym pakiecie- opracowywanej polityki imigracyjnej i sankcji wobec pracowników pochodzących z krajów trzecich o nieuregulowanym pobycie;

138. Nalega na fakt, że podstawowym zadaniem inspekcji pracy jest ochrona pracowników, a nie stosowanie prawa w zakresie imigracji oraz wzywa w związku z tym państwa członkowskie do:

– oddzielenia kwestii statusu imigranta od inspekcji w miejscu pracy oraz do zapewnienia, że pracownicy "nie posiadający dokumentów" będą mogli wnieść skargę przeciw wykorzystującemu ich pracodawcy bez obawy prze wydaleniem;

– inwestowania w szkolenie inspektorów pracy i osób świadczących pomoc pracownikom "nie posiadającym dokumentów" w zakresie możliwości wniesienia oficjalnej skargi dotyczącej łamania przepisów prawa pracy;

– ustanowienia systemu kar, które nie karałyby pracowników zamiast pracodawców;

Zakwaterowanie

139. zauważa, że mieszkania stają się coraz bardziej wartością rynkową w Europie, co powoduje nieustające i nieproporcjonalne wzrosty cen i wyklucza wiele osób z rynku nieruchomości łamiąc ich prawo do godziwego lokum;

140. uważa, że brak odpowiednich i dostępnych mieszkań we wszystkich państwach członkowskich jest czynnikiem prowadzącym ludzi do ubóstwa i utrzymującym ich w tym stanie; mając na uwadze kluczową rolę mieszkań w polityce integracji społecznej, zwraca się do Komisji o wsparcie państw członkowskich w poprawie ich systemów mieszkań socjalnych;

141. zwraca się do państw członkowskich o wprowadzenie strategii mieszkalnictwa obejmujących dobrze określone cele, priorytety i budżet, w oparciu o minimalne elementy opisane w "Punkcie widzenia" Komisarza Rady Europy ds. praw człowieka na temat prawa do zakwaterowania opublikowanym w październiku 2007 r.;

Osoby starsze

142. jest zdania, że starzenie się społeczeństwa stanowi wyzwanie i powinno być traktowane jako możliwość włączenia w życie społeczne osób posiadających duże i istotne doświadczenie, przyczyniając się tym samym do aktywnego starzenia się;

143. jest zdania iż należy zwrócić szczególną uwagę na samotne starsze kobiety, które stanowią wyjątkowo narażoną grupę i często jako pierwsze popadają w ubóstwo w przypadku spowolnień w gospodarce;

144. zaleca państwom członkowskim wprowadzenie w życie systematycznych badań lekarskich osób starszych, aby zapobiec pogarszaniu się ich jakości życia oraz, o ile to

możliwe, aby zapobiec długotrwałej hospitalizacji, a także kiedy tylko możliwe promować opiekę pielęgniarzy w domu chorego;

* * *

145. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji, rządom i parlamentom państw członkowskich i krajów kandydujących, Agencji, Komitetowi Ministrów, Zgromadzeniu Parlamentarnemu, jak również Komisarzowi ds. Praw Człowieka w Radzie Europy, odpowiednim organom Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie oraz ONZ;